Balassa-Gyarmat, 1895. április 21. 16. szám XXIII. évfolyam.

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár: Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyedévre 1 frt 25 kr. Egyes szám ára: 10 kr. pénz. Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamátiók és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők. A lap szellemi részére s a Nyilt-térre vonatkozó minden közlemény a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések: árszabály szerint számittatnak. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek. Bélyeg minden egyes beigtatásnál külön 30 kr. Nyilttér petit sora: 20 kr.

B.-Gyarmat, április 18.

Az egyesületekről kivánunk szólani, melyek különösen vármegyénkben igen elszaporodvák, mert az egyesületi szellem Nógrádvármegyében mindig nagy volt, nem volt ehhez hasonló messze földön.

Mégis, ha betekintünk egyesületeink életébe, — furcsa kép tárul elénk; mert igaz, megvannak az egyletek, gyüléseket is tartanak, — némelyiknek pénzalapja is van, mégis csak panganak tevékenységökkel.

Sok, a közügyek javára czélzó eszme nyerne megoldást, ha az egyesületek jobban támogattatnának.

Hiszen épen ebből az okból kellett, hogy az egyesületek megalkottattak s azért hozzák meg a tagok is az anyagi áldozatot tagdijak rendes fizetése által, hogy az egyesületek a kitűzött czélok elérésére hatékonyabban munkálkodhassanak.

Egyik-másik, mint például a vármegyei gazdasági egyesület — működik, legutóbb azon ténye feg forduló pontot képezni, hogy a közönösség hinárjába esett szécsényvidéki gazdasági egyletet kiemeli s magába olvasztja, hogy egyesült erővel teljesitse feladatait.

Az egyesület kiváló elnökség által van vezetve, s ha valami siker mutatkozik, az csak az elnökségnek és igen csekély számú szakférfiúnak köszönhető. Pedig minden egyesület csak úgy oldhatja meg feladatát, ha nemcsak az elnökség és a tisztikar fárad egyedül, hanem ha a tagok is élénk részt vesznek abban. A legtöbb tag abban a hitben él, hogy a tagsági dijak lefizetése által minden kötelességét lerórta az egyesület iránt. Hogy egyesületi tagjaink igy gondolkoznak, bizonyitják ezt a gyülések jegyzőkönyvei, melyekről a gyülések vagy ülések látogatottsága kitünik. Van eset reá, hogy a közgyüléseket egyik-másik egyletnél csak azért nem lehet megtartani, mert a tagok nem jelentkeznek hatá rozatképes számban.

A közönösség symptómáit kezdjük észrevenni a N. V. Museum-egyesületnél is. Itt is egy-két ember viszi az ügyeket, s miután ez az egy-két ember azt látja, hogy támogatásban nem részesül, elmegy a kedve a sok munkától, melyet tiszteletből áldozott a közügyek oltárára.

Igy vagyunk minden egylettel. Egykor hatalmas egylet volt a losonczi és b.-gyarmati tüzoltó egyesület. Most tudja Isten, azért-e, mert tüzesetek alig fordulnak elő, vagy pedig azért, mert ide is beütött a közönösség krachja! — ezek az egyletek is panganak. — A b.-gyarmati tüzoltó-egylet fellenditése czéljából sikerült ugyan egy választmányi ülést gr. Forgách Antal főparancsnok úr elnöklete alatt megtartani, s ott nagy dolgokat határozni; de mit ér az, ha e határozatok nem hajtatnak végre s még azok sem sürgetik a végrehajtást, akiknek leginkább érdekében állana az egylet fellendülése és felvirágoztatása.

Szólhatnánk még a dalegyletekről, a tornaegyletről, nőegyletekről (Vöröskereszt) s több oly egyletekről, melyek korán játszották el gyermekjátékaikat. Sajnos, hogy ezek az egyletek működésöket nem folytatják vagy ha egynémelyike folytatja is, nem találkozik a kellő támogatásban. Egyedül a ***skarabeusz-egylet*** az B.-Gyarmaton, mely folytonosan gyarapodik és élénkül.

Ha kivánjuk az egyesületektől, hogy czéljaiknak mentül jobban megfeleljenek, ne hagyjuk a munkát tisztán az elnökök s egy-két tag vállain, hanem vegye ki minden tag a munkából a maga részét, csak igy lehet elérni azt, hogy nagy fáradsággal alkotott egyleteink prosperáljanak.

A nógrádi járás székhelykérdése.

Tekintetes szerkesztő úr!

Olvasva a «Nógrádi Lapok és Honti Hiradó» 9-ik számában Z. G. és a 14. és 15. számokban Z. Gy. czikkét a nógrádi járás székhelykérdésében, arra a meggyőződésre jutottam, hogy kettőnek, t. i. az egymással ellentétes álláspontot elfoglaló mindkét félnek, soha sem volt és soha sem lesz igaza. Hol van tehát az igazság?

Nincs az az egyszerű eset az életben, többet mondok: nincsen az az alany és állitmányból álló legegyszerűbb mondat, melyet egy ügyes regényiró saját fantáziájához képest novellává kinyujtani ne tudna. Vagy nem-e ismerünk ügyvédeket, kik még az apagyilkost is megmentik, ha nem is a teljes büntetéstől, de legalább a kötél általi haláltól? De azért a nagyközönség mindig megtudja birálni az esetet; dicséri az irót, elismeréssel adózik a védő tehetsége iránt, de nem hiszi a novellabeli eset megtörténtét s lelkében felháborodik, hogy az apagyilkos méltó büntetésben nem részesült.

Ezen érzelem hatása alatt állok úgy Z. G., mint Z. Gy. czikkének olvasásánál s abban a meggyőződésben élek, hogy Z. G. szemei előtt a nógrádi járás összérdeke lebegett, Z. Gy. pedig a parciális érdeknek tett szolgálatot, vagy el van fogulva, vagy erősen érdekelve Tereske mellett.

Hogy csak egy-két állitást tüntessek ki: nem nagy iróí merészség Z. Gy. úr részéről azt állitani, hogy Tereskének van államútja? Van igen is a határában, mely derékszögben Tereskétől 2 kilométernyire fekszik. Ilyen képtelen állitás, hogy Tereskének vasúti állomása Dejtár. Ilyen túlcsigázott képzelem, hogy a b.-gyarmat—aszódi vasút Tereske mellett megyen, holott ez a Galga völgyén Szügy, Nándor, Becskének van kimérve, tehát Tereskétől 15—20 kilométernyire. Ilyen állitás, hogy Tereskének vizbőségo van, hisz csak az uraságí udvarokban leledzik ilyen nyáron vizet nem szolgáltató kút, a többi kutak a község két oldalán fekvő beltelkek végében vannak. Ilyen valótlanság, hogy Bánk, Berinke és Nagyoroszi Tereskéhez közelebb fekszik, mint Rétsághoz stb. Nem Z. G. védelmére kelek, mert erre szüksége nincs, hanem a valóság igazolására és a valótlanság megdöntésére nem a szóharczot választom, hanem az argumentumokat és ha már tollat fogtam, nem tekintve se Z. G., se Z. Gy. czikkére — tárgyilagos akarok maradni, hogy állitásom igazságáról a nagyközönség is meggyőződjék s úgy akarom feltárni a helyzetet, hogy abból a helyi körülményeket és viszonyokat nem ismerő olvasó is tájékozza magát. Tehát mindenek felett tényeket hozok elő:

Aki a nógrádi járást nemcsak térképből, hanem természetben is ismeri, nagyon jól tudja, hogy Rétság község a budapest—kassai államút mentén, Vácz, B.-Gyarmat és Ipolyság között, tehát középtávolságban fekszik s ép azért megálló, étkező és átszálló helye az átvonuló katonaságnak; egynapi pihenő helye a Budapestről Nógrád, Zólyom és Hontvármegyékbe kisért tolonczoknak s mint ilyen a nógrádi járásnak majdnem közepén fekszik. Itt ágazik el az államút B.-Gyarmat és Ipolyság felé. Ide szakad be a Rád, Pencz, Keszeg, Alsópetény és Bánkon keresztül vonuló megyei út. Ide gravitálnak a tolmácsi, diósjenei, nógrádi, nőtincsi, romhányi, legéndi, sáp-nézsai, sőt a tereskei köből szabályszerűleg kiépitett vicinális utak is.

Ellenben Tereske a járás szélén fekszik, négy hozzávezető útjából csak egy a kövezett s ez is Vácz felé Rétságon át vezet. A három: és pedig a romhányi, szátoki, berki, illetve B.-Gyarmat felé irányitott vonala kő és kavics nélküli, esős időben járhatatlan; mert talaja agyag és nem homok. Követ határában eddig fel nem fedeztek.

A nógrádi járásnak pincza Vácz, B.-Gyarmat, vagy plane Dejtár (itt csak indulóház van) soha nem volt s nem is lesz, mert Váczon nemcsak vasúti, hanem dunai közlekedés lévén, Budapesttel közvetlen érintkezvén, a termény ára a szállitás közelségét tekintve, drágább. Ezért nemcsak a nógrádi járás északi és keleti vidéke, hanem a b.-gyarmati járás Vadkert és Nándor vidéke is Váczot keresi fel. — Mind eme községek Rétságon keresztül mennek s ha már Rétságon van, ügyes bajos dolgát is ez útjában végezheti el a szegény ember.

Tehát világosan látható ebből, hogy nem a Rétsávidékiek mennek Tereske felé, hanem megfordítva.

Hátha a vidékről Budapestre vonuló szántóföldi iparost, munkást és napszámost vesszük, ezek Rétságon való átvonulása a bucsujárással határos.

Az is megczáfolhatatlan tény, hogy a nógrádi járásból 1—4 óra alatt a legtávolabb eső vidékről is Budapesten lehet bárki s a mi vidékünkbeli, értem a járást, a b.-gyarmat—szobi vasútat soha használni nem fogja, nemcsak azért nem, mert még egyszer oly távolságot képez, hanem azért sem, mert sokkal drágább. Köztudomású dolog, hogy aki nem Tereskéről, hanem magáról B.-Gyarmatról a fő- és székvárosba akar jutni, ott dolgát nemcsak elvégezni, de aznap hazaérkezni óhajt, az nem használja a viczinális vasútat, hanem utazik Rétságon át Váczra s ott ül fel a vasútra. (Itt a dunamenti községeket nem értem.)

Most tekintsük úgy az igazságszolgáltatásnál, mint a közigazgatásnál, pénz- és rendőri ügyeknél a hivatalos, czélszerűségi, gyorsasági és financziális okokat! Ugyan mondja meg Z. Gy. czikk irója: honnan könnyebb administrálni, szélről-e, központjáról-e a járásnak? (Itt nem a papíron való administrácziót értem, mert igy Losonczról is lehetne.) A közönségre nézve mi előnyösebb? Az állami tisztviselő kiszállásánál, vagyis: a helyszinén való megjelenésnél mi a gyorsabb, a napi és fuvardij felhasználásánál és a költségek tekintetében akár az állam, akár a fél részéről, mi az olcsóbb? A községi elöljárókkal való érintkezésnél mi a czélszerűbb, mi a takarékosabb?

Ha igazság lakja énjét, kénytelen elismerni, hogy a központból, azaz a járás közepéről gyorsabb, czélszerűbb és olcsóbb, mint a széléről. Tehát ez a szempont is Rétságot támogatja, nem Tereskét.

Azon tény sem czáfolható meg, hogy Rétságnak van a fő- és székvárosból és a megye székhelyéről naponként közlekedő postája, távirda-állomása, ember- és állatorvosa és papja.

Tereskének egy a Rétságról Tereskén Romhányba s innen Alsóbodonyba irányuló postáján kivül, ezek közül egyebe nincs.

Rétságon a fővárosi lapokat már d. e. 11 órakor, Tereskén d. u. 2 órakor olvashatja a közönség, s ezen a kormányozható repülőgép használatbavételéig változtatni nem lehet. Ha pedig a lóföldi völgyön egykor vasút fog átvonúlni, előbb érinti Rétságot 2 órával, mint Tereskét.

Ugyan mondja meg Z. Gy. úr: miért van nálunk egy-egy községben 30—50 és Békésmegye járásaiban csak 3—4 község? Azt hiszem, igazat ad, midőn azt állitom, azért: mert itt kevesebb, ott több népségenként a lélekszám. Vagyis: nagyobb és kiterjedettebb népességű falvakban mindig több, kis községekben kevesebb úgy az egyeseket mint az államot érdekló hivatalos teendő. Ebből világosan azon következmény vonandó le (nem kicsinylés szempontjából), hogy a többséghez viszonyitjuk eljárásunkat. Vagyis: amint azt Z. G. helyesen kifejtette és statistikailag bebizonyitotta Tereske és a vidékét képező 11 község alkalmazkodjék a 26-hoz, s ne megforditva és lássa be, hogy 20837 lélekszám érdeke előbb vár kielégitést, mint 4975 léleké. (Itt ismét megjegyzem, hogy a kisebbek elhanyagolását nem értem.) Mert több panasz és pör adatik be Nógrádról egy nap, mint Szentéről egy év alatt; több árva érdeke kisérendő szemmel Verőczén, mint Ecseten; nagyobb gondot képez Kosdot kormányozni, mint Bodonyt.

De lássunk egy kis statistikát a népesség- és távolságra nézve, megnevezve a nógrádi járásnak szélén fekvő községe, ezek népességével s utána irom a távolságot Rétságtól kilométerekben s a második szám jelezi a távolságot Tereskétől. Az adatokat a legutóbbi népszámlálás és a kir. épitészeti hivatal távolsági kimutatása igazolja. Tereske 1054 lélek (miöta a kir. jbiróság ott van), távolsága Rétsághoz 6·6 kilométer. Rétság lélekszáma 607. Berki l. 202, távolsága Rétság-

Tavaszi bükköny, arankamentes lóhere s luczerna jutányos árban kapható:

FELEDI IGNÁCZNÁL BALASSA-GYARMATON,

AZ „ADRIAI BIZTOSITÓ TÁRSULAT" FŐÜGYNÖKSÉGÉNÉL.

Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

hoz 7·6, Tereskéhez 4·7. Horpács 265 l., 11·4, 8·5. km., Szátok 478 l., 9·5, 2·8. km., Debercsény 102 l., 18·0, 10·4 km., Kis-Ecset 207 l., 15·2, 11·4 km., Szécsénke 258 l., 18·0, 14·2 km., Legénd 654 l., 19·0, 15·2 km., Alsósáp 483 l., 22·8, 20·9 km. Ezek volnának közelebb Tereskéhez, de Sáp- és Legéndnek kövezett útja Rétság felé épittetett, mert a romhányi hegyen a szőlőszakadékok között Tereskére utazni merészség még nyárban is, annál inkább az őszi és téli időszakban. Nézsa 688 l., 18·0, 19·3 km., Pencz 981 l., 22·8, 23·7 km., Rád 960 l., 25·6, 26·5 km., Kosd 1626 l., 20·9, 27·5 km., Verőcze 1662 l., 17·3, 23·9 km., Kismaros 447 l., 10·2, 25·8 km., Nógrád 1507 l., 7·6, 14·2 km., Diós-Jenő 1827 l., 8·5, 15·2 km. Most felhozom Z. Gy. szerint a három: Tereskéhez annektálni óhajtott Nagyoroszi 2001 l., 10·6, 12·5 km., B.-Berinke 785 l., 6·7, 8·5 km., Bánkot 526 l., 3·8, 3·8 km., Ebből világosan látható, hogy Z. Gy. úrnak igaza nincs. Ha most a szélső községek népessége, távolsága ez, mennyire eltér a többi, Rétságtól dél- és nyugatnak fekvő községei? Itt tessék a risum teneatis-t alkalmazni, czáfolat után. Mert Tereskéhez közelebb esőkből, csak Romhány, Alsó- és Felső-Bodony, Felső-Szécsénke van kihagyva, ellenben Rétsághoz közelebb esőkből Tolmács, Nőtincs, Berkenye, Szendehely, Katalin, Agárd, Keszeg, Alsó- és Felsőpetény és Szántó nincs úgy népesség-, mint távolságra kimutatva.

Végül: Azt hozom fel még, hogy ha Z. Gy. úr Tereskéről Romhányba rándul, ne sajnáljon a parochiára befáradni (mert Tereske Romhánynak filiája) és tekintse meg ott a halottak könyvét. Abból meggyőződik, hogy 1873. évi cholera-járvány mennyire megritkitotta a lakosságot Tereskén s nézze meg Rétságon is, s látni fogja, hogy itt csak egy ember halt meg ezen ragályos betegségben, mind annak daczára, hogy azon időben Rétságnak mint átutazási s megálló és etető helynek érintkezése az ország minden részével megyénkben az első rendűek közé tartozott.

Ez fényes tanusága annak, hogy Tereskének ha jó is a levegője, Rétságnak még jobb.

Ezeket csak azért bocsátottam előre, hogy a nagyközönség lássa, mikép nagyobb érdek fűződik a Rétságon mint Tereskén való összpontositáshoz.

Azt hangoztatni pedig, hogy a járás intelligentiája és a községek elöljáróságai noha sokszor gyűlésezték, s mindannyiszor kimondották Rétság központtá tételét, eddig még sem tettek semmit, se nem igazságos, se nem méltányos, mert ennek oka egyedül az, hogy a magas ministerium még mindig késik a kir. járásbiróság áttételének kimondásával. Ne vegye tehát Z. Gy. úr rossz néven, hogy sem Rétság községe, sem a járás intelligentiája nagy befektetéseket igénylő épitkezésbe úgy vaktában bele nem rohan! Legyen azonban meggyőződve Z. Gy. úr, a mint ma kimondják a Nmélt. igazság-, bel- és pénzügyminister urak, hogy Rétság állapittatik meg összpontositási helyül, már holnap bele fognak az épitkezésbe, s biztosithatom, hogy f. évi október 1-én már a száraz épületeket úgy a hivatalok, mint a hivatalnokok elfoglalhatják. Hogy Rétság hol veszi ehhez a pénzt, megbirja-e a terhet? Azt hiszem, egyetértünk abban, hogy ahhoz sem nekem, sem Z. Gy.-nek köze, beleszólása nincs. De hogy Rétság Tereskétől kölcsönt kérni soh' sem fog: azt a két község vagyoni leltára és 1895. évi költségvetéséből bebizonyitható adat is igazolja. Lévén Rétságnak ingatlanaiból évi jövedelme 379 frt 05 kr, Tereskének 132 frt, Rétságon a község tulajdonát képező ingatlanok kataszteri tiszta jövedelme 140 frt 28 kr, Tereskének csak 41 frt 20 kr.

Engem ezen tényeken, tapasztalatokon alapuló állitásaim kimondásánál csak a tiszta igazság és a méltányosság vezérelt. Semmi közöm kutakhoz, lakásokhoz, emberekhez, nem is tartom czélirányosnak polemiába keverni, mert az izlést úgy meghatározni, hogy az mindenkinek tessék, — nem lehet; mert minden embernek más a természete, szokása, izlése, műveltsége, igénye és érdeke. Azért ezt mint tételt a boldogság meghatározásához, felállitani nem lehet; mert a boldogság fogalma relativ dolog, nem a nagy vagy kis lakás adja azt meg, hanem kölcsönös szeretet, béke és a megelégedés.

Ezt a székhelykérdést annyira pertraktálni akkor, mikor a tények oly világosak, megérthetők, Z. Gy. úr részéről megmagyarázhatlan; nemcsak a nógrádi járásbeliek, de az egész vármegye előtt is s hogy a sok lapalia között mégis tisztázzuk az eszmét, felteszem az úgy érdemét képező két kérdést; az első: Van-e Tereskén most annyi lakás és olyan épület, mely a kir. járásbiróságot és személyzetét, a szolgabirói hivatalt és személyzetét, esetleg az adóhivatalt és személyzetét befogadni képes? Erre kimondhatjuk bátran: hogy nincs. Van-e Rétságon? Ott sincs. Tehát épiteni, berendezni kell ott is, itt is! Ha tehát épiteni kell, berendezni kell a járás összérdeke szempontjából hol épitsünk: Tereskén a járás szélén-e, vagy pedig a középpontot megközelitő Rétságon?

A második kérdés az: Ha Tereskén ez idő szerint több lakás volna is mint Rétságon, tekintve azt, hogy az összpontositásnak kimondása által, a magas kormány részéről bizonyos tekintetben garantia vállaltatván, az összpontositó helynek kimondása egy ideig való maradandóságot vonand maga után; Rétság vagy Tereske állandósittassék-e központtá? (Nem a körzet középpontját értem) vagy pedig Tereske?

Én és minden nógrádi járási lakos talán egy Z. Gy. kivételével minden utógondolat és részrehajlás nélkül mindkét kérdésnél Rétságot tartjuk czélszerűnek, hasznosnak, jónak, megfelelőnek, olcsónak és végleg megnyugtatóan elintézettnek. Nem a replikázásra, egyes szavaknak vagy cselekményeknek kikapkodására, elferditett állitásokkal való csevegésre kell fektetni a sulyt, hanem a tényekre, a valóságra, s ha ezt Z. Gy. úr lelke meggyőződéséből szivén viseli, igazat kell adnia Z. G. czikke intentiójának.

Igenis!, mi is bizunk kormányunk bölcsességében és szakközegeinek igazságosságában, hogy a döntés pillanatában nem veszi figyelembe egyesek érdekét az állami és közérdek hátrányára és a befolyásolási szándékot visszautasitandja. A fennforgó ügyet pedig a járás érdekeltségének közös megállapodásához képest intézi el és mihamarabb.

Gamma.

Nógrád Berczel, 1895. ápril 18.

Tekintetes szerkesztőség!

A »Nógrádi Lapok és Honti Hiradó« 15. számából értesültem azon actióról, melyet Balassa-Gyarmat képviselő testületének többsége az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasút ügyében kifejt, értem különösen a főispán urunk őméltóságánál járt küldöttséget. A ténykedést, mint a vidék egyik szerény földbirtokosa nem hagyhatom szó nélkül, mert tudom és érzem, hogy a város e ténykedése a vasútat már epedve váró vidéket is maga ellen hangolja; pedig B.-Gyarmat városának igenis nagy szüksége van vidéke vezető férfiainak, helyesebben megyebizottsági tagjainak jóindulatára és támogatására, mert hiszen jól tudjuk és hiába lepleznők, hogy megyénkben minden fontosabb kérdésnél két érdekkör alakul: Losoncz és Balassa-Gyarmat jelszók alatt.

Hiszen én úgy tudom, hogy B.-Gyarmat jogérvényesen még 1890-ben megszavazta a 90,000 frtot, tehát most a 12-ik órában jutott eszébe, hogy ez terhes kötelezettség, most óhajt alkudozni, mikor ezáltal czélt ugyan nem ér, de igenis a vasút megvalósitását kárkoztatandó módon késlelteti. Hát nem tudta B.-Gyarmat város képviselő testületének ezen része élén a főbiróval, hogy ugyan ők voltak azok, kik a 90,000 frtot feltétlenül megajánlották, hogy ők vitték bele a várost e teherbe, illetve ennyi teherbe; gondolták volna meg akkor, mit tesznek és ha most azt hiszik, hogy a város ezáltal a tönk szélére jutna, akkor legyenek egész nyugodtak, ezért a felelősség csak őket terhelheti, mert a képviselő testület nem azért áll a város élén, hogy elhamarkodva cselekedjék, hanem, hogy érett megfontolás után, a jövőbe tekintő szemekkel vezesse azt. Ezt nem látom én a képviselő testületnél, ez a szomorú állapot és midőn a község bírája és a képviselő testületnek vele tartott része ténykedése által beismeri, hogy 1890-ben könnyelműen határozott, én megvagyok győződve, hogy most ugyancsak ily kvalificatióról szolgáltatott bizonyítékot. De én ezirányban kritikát gyakorolni nem akarok, de ki akarom mondani azt, hogy e városnak ténykedéseinél a vidék érdekeit is szem előtt kellene tartani, ha azt akarja, hogy az benne lássa vezetőjét és érdekei azonosságát. Már pedig az általam neheztelt actiója által a vidék érdekeit sulyosan megsértette. Nem akarom fejtegetni azon káros következményeket, melyeket ezen actió magára a városra nézve maga után von, csak azt emelem ki, hogy hiszen tulajdonképen a vármegye határozata a várost alig érdekli, hanem csakis a vidék községeit, mert úgy tudom, hogy B.-Gyarmat városa a vasút engedélyeseivel a vidéki községektől függetlenül kötött egyezséget, melyet megtartani köteles, és amennyiben a megyei határozat a városra is szól az egységes kölcsön tekintetében, úgy az csakis javára szolgál. Ép ezért nem értem a felebbezés czélját, de azt mondhatom, hogy a magas kormány megtévesztésének gyanúját és azon hiszemet kelti, hogy az ezen egész actió háttere valamely személyes kedveskedés. A város főbirája és pártja nagyon téved, midőn azt hiszi, hogy azon urak, kiket czéljuk keresztülvitelének támogatására felkérendőknek határozott, bele fognak menni e dologba. Megvagyok győződve, hogy nem; mert mi vidékiek is abban bizunk, hogy éppen ezen urak szivükön hordják a mi érdekeinket a város főbirájával szemben és ennek ellenére is, de magának a városnak javára.

Azzal zárom be soraimat, gondolja meg még egyszer a városbiró úr hova fog vinni actiója, gondolja meg, nem volna-e jobb a megfontolatlanul magával ragadottakat visszatériteni, mert a következményekért a felelősség ugyan őt terheli, de ez a várost a káros következményektől megmenteni nem fogja.

Tisztelettel

Veres Ernő.

TÁRCZA.

A naplójegyzet.

(Elbeszélés.)

Gábor bácsi jobblétre szenderült. A bús rokonság az irományai között kutatott, de bizony nem talált semmi emlékezetre való dolgot, hanem találtak a naplójegyzékében egy furcsa tételt, aminek minden módon szerették volna kitudni az értelmét, de semmiképen nem voltak képesek, — ugyanis egyik év november 20-ika mellé ezek a szavak voltak jegyezve: „Kapáti—hej-huj! Egy füst alatt duplán" . . .

Pedig a dolog igen egyszerű.

Gábor bácsi tiz év előtt töltötte be élete hatvanadik esztendejét és akkor elhatározta, hogy nyugalomba lép. Levelet irt (pedig nagyritkán szokta tenni,) az unokaöcscsének, aki „tiszteletbeli szolgabiró" czimmel irnok volt valamelyik járásban és elmondta szándékát. Igaz ugyan, — irta a többek közt, — hogy te édes-keveset érthetsz a gazdaság vezetéséhez, hiszen nemcsak a saját örökségednek hágtál a nyakára, mielőtt kezedhez jutott, hanem még a feleséged hozományát is elfürdőztétek, — no, de azért ne búsúlj, — itt leszek én, majd beleoktatlak.

Az öcs kapva-kapott az alkalmon, hogy a vékony jövedelmű tiszteletbeli czimtől megszabadúlhasson, azonban kételkedett a nagybácsi elhatározásának komolyságában, és csak akkor költözött be nejével és két kis fiával a kettős tetejű ősi kastélyba, mikor körjegyző előtt halálesetre szóló szerződést kötöttek és biztos volt benne, hogy a szeszélyes agglegény a birtokból őt addig is — brevi manu — ki nem fordithatja.

Gábor bácsi aztán túlontúl ellátta öcscsét jó tanácsokkal, amiket az helyben is hagyott, de egyet sem követett közülök, hanem neki ment először is a kaczáró nádasnak, — másfél öles árkon lebocsátotta azt, a káka-zsombikokat kiperzseltette s az egészet meghintette pénzen vásárolt here-pelyvával, — a legelőnek sem alkalmas kopár dombokat beültette ákáczcsemetékkel, miket húszezrenkint kapott a földmivelési kormánytól ingyen, — a szántókat osztályozta, felosztotta turnusukra és olyan váltógazdaságot rendezett be, hogy az öreg csak megcsóválta fejét és azt mondta: no, ha már a csibe többet akar tudni a tyúknál, hát kaparjon magának, én nem szólok bele.

Nem is szólott, hanem keresett más szórakozást; eljárt horgászni, — gyakran meg kora-reggel nyakába vette az erdőt és egy-egy kendő tinóra-gombával tért meg, — délutánonkint piketirozott a kántorral krétával, mig össze nem vesztek, — elolvasta az újságát czimétől kezdve odáig, hogy „nyomatott Bagó Márton betűivel," és ha mindenből kifogyott, forgatta a „tudományos gyűjteményt," „Honderűt," „Életképeket" stb, egy szép tiszta májusi reggelen pedig eszébe jutott, hogy felmegy még ő egyszer a Karancs tetejére.

A mit pedig ő eszébe vett, azt meg is szokta cselekedni. Gyorsan felöltözött, vadásztarisznyát akasztott a nyakába, megbélelve egy kis harapni valóval, meg a távcsővel, rövid golyós puskáját a vállára kapta és öt órakor útnak eredt, csak annyit mondva húga-asszonyának, hogy estelig ne várják haza.

A vidéket nagyon jól ismerte, tehát csak úgy torony irányában haladt gyalogutakon, dűlőkön keresztül és kilencz órakor ott volt a hatalmas hegy lábánál a karancsalji oldalon. No itt még nem jártam — gondolta magában, — vajjon hol találok utat a tetőre? Szerencsére egy suhancz közeledett feléje sudár szálfával a vállán, — megvárta.

Hát te mi járatban vagy, öcsém? szólitá meg.

Rúdnak valót szereztem itt a rekettyésben. Felelt a fiú.

Loptad kópé, ugy-e?

A suhancz nem szólt semmit, de ledobta válláról a szálfát és a belé csapott fejsze nyelére tette a kezét.

So' se fészkelődjél, hiszen nekem semmi közöm sincs hozzá, folytatta az öreg, — de azt megmondhatnád, hogy merre jutok fel innét legrövidebb úton a hegy tetejére?

Itt a meredeken — vevé fel a szót a rúdszerző, — legrövidebben ér az úr czélhoz, de biz oda út nincsen, mert az a lapujtői oldalon van, hanem itt az árok fenekén eljut a negyedrésznyire, — vadászatkor kocsival is arra járnak, — onnét aztán felkapaszkodhatik, ha lesz kedve.

S mikorra érek fel?

Ha jól iparkodik, csak fent lesz délre, — volt a felelet.

Bolond vagy varga, — hiszen csak nincs annyira, mint a honnét elindultam, — fejezé be az öreg s nevetve megindúlt az árokfenék kényelmes lejtőjén. Mikor ez véget ért, előtte állt a meredek, — neki vágott. Eleintén könnyen haladt a gyepes aljban, de a száraz haraszt egyre szaporodott a lába alatt s utóbb térdig gázolt benne, hozzá még a harasztréteg alatt apró törmelékkő terült el, s meg-megindúlt a lába alatt úgy, hogy ugyancsak kellett vigyáznia, hogy végkép ki ne szaladjon talpa alól a talaj. Vaddisznó-csapások segitettek ugyan valamit rajta, de azért mégis úgy megviselte az út terhe, hogy egypárszor a százados bükknek vetette a hátát pihenés okáért, s ha nem szégyenlette volna, talán vissza is fordul, — csak akkor jött meg újra a kedve, mikor a lombok közt megpillantotta a derült kék eget, melyet az aljtól kezdve nem láthatott a meredeken egymásra tornyosodó sudarak miatt, — jele, hogy néhány lépésre tetőt ér, de akkorra csakugyan delet konditott a lapujtői harang.

A tetőn gyepes tisztásra jutott s megkönnyebbűlt lelke, teste, a szive azonban megrezdült kissé, midőn mintegy tizenöt lépésnyire egy marczona-alakot látott guggoló helyzetéből felemelkedni, amint széles ragyogó baltáját vállra csapta s meggörbitett mutató újját szájába téve, éleset füttyentett. Zsiros szűre, szemére vágott kis kalapja után itélve, akár haramiaszámba mehetett.

Adj Isten, — szólt az öreg közelebb lépve.

Fogadj Isten, — volt a rövid felelet.

Nos, fiam, te miben fáradozol? Inditá meg a szót Gábor bácsi.

Mi türés-tagadás, hiszen látja is az úr, hogy kanalat faragok.

Szép foglalkozás igy a rengeteg közepén.

Szép lenne, ha az erdész úr is annak tartaná, de sajnálja ám a fáját, — pedig igy a birka mellett megöli az embert az unalom, ha semmit sem tesz. Füzte a szót a marczona-alak, majd félre kiáltott: elő, Bodri, elő! S a hegy párkányán kibukkant egy hegyes fülű bozontos kis kutya, majd le- s felszaladgált a hegyoldalon s csakhamar egy nagy falka birkát terelt fel a laposra.

Hát te juhokat őrzesz itt a hegyen — szólott Gábor bácsi, — de kár, különben jó borravalóért megjárhattad volna velem a hegytetőt.

Megtehetem igy is, — felel a bojtár, — majd itt lesz a Bodri; azzal rászólt a kutyájára, hogy „kerits Bodri" s a kutya kezdte körülfutkosni a nyájat, csak egy oldalt hagyva szabadon, hogy arra legeljenek, — most mehetünk, folytatá, nem mozdul itt meg egyik se' a Bodri akarata elkül, — hiszen birka.

Jó, jó, — de tán kenyereznénk előbb.

Honti képek.

A két Petróczy.

Az egyiket, a kastellánust, én személyesen már nem, csak a reá és vele együtt családjára is, vonatkozva fennmaradt, s Hontmegyében egy félszázad előtt még közszájon forgott adomákból ismertem; valamiuthogy akkor kastellánusi, vagyis mai nyelven várnagyi hivatalt viselő állásánál fogva Petróczy bácsit minden, a gyülések végett Ipolyságra bejáró vidéki uri ember kell, hogy ismerte legyen; mert hiszen ő volt a megye „dapiferorum magistere" és bizalmas „bácsija", akár volt légyen tőle valaki ifjabb, vagy idősebb; ez külömbséget nem tett. Itt megjegyzem, hogy a kastellánusi, nem nagy fejtöréssel járó, anyagilag azonban épen nem háládatlan foglalkozást, (mert hiszen a megyei rabok nagy részét is ő élelmezte a saját tarifája szerint, mig a másik kisebb börtön rabjait Gyerken a mindig felkötött állú Gyürky Ambrus vice-kastellánus látta el a megfelelő bot- és élelemporczióval), úgylátszik, már az ő apja és nagyapja is betölté, s ez az állás Hontmegyében a Petróczy-családra nézve átöröklődő peculium jellegével birt; minek következése gyanánt tekinthető az is, hogy Petróczy bácsinak az ő halála után maradt hajadon leánya Kabzan Lászlóhoz ment férjhez, aki szintén várnagy volt. Megjegyzem továbbá, hogy Petróczy bácsi a saját családi neve mellé még a „Propero" melléknevet is kapta azért, mert habár ő mindenben lassú tempóval haladt, — a dolga állitólag mégis mindig sietős volt; de ez nem gátolta őt abban, hogy egy-egy vendégszerető háznál napokig is megmaradjon; folyvást nyögvén és jajgatván, hogy: „Propero, Propero." De meg is látszott rajta és családján a gondatlan élet, mert el volt ismerve, hogy családjának úgy férfi-, mint női tagjaival test-capacitás tekintetében senki sem mérkőzhetett. Igaz, hogy egyik leányának férje a szikár Kabzan már nem ütött reájuk.

Minthogy pedig az ily alakok manapság a forgalomból már kiveszőben vannak, legyen szabad a jó Petróczy bácsi patriarchális életéből egypár rövid vonást ide jegyeznem.

Ezek közé tartozik, hogy miután fiait éveken keresztül az esztergomi gymnasiumban iskoláztatta, természetes, hogy az itteni megyei kastellánussal, mint kollegájával is meghitt baráti lábon állott, s ennek egyszersmindenkorra meghivott vendége volt. Most azonban pláne az a kivételes eset adta magát elő, hogy a mai napra a primási kulcsár úrhoz is meg volt hiva ebédre. Hogy azonban ezen speciális szivességet még sem élvezhette, ennek oka egy elháríthatlan véletlenben rejlett, abban t. i., hogy a primásnál végzett audentia alkalmával Ő herczegsége (Rudnay Sándor érsek) is, aki Petróczy uramat régibb időktől jól ismerte, és az ő becsületes egyszerüségét eléggé mulatságosnak találta, őt a saját asztalához szintén vendégül hivta meg, természetesen az akkor divott latin idiomában, modván: „Domine Petróczy prandeat hodie apud me." Mire a kastellánus úr izegve-mozogva s látható nagy belső küzdelmek közt sütötte ki a következő választ: „Celsisime princeps, non possum quia valde Propero, et praeterea praeventus sum jam perdominum clavigerum" (azaz, hogy megelőzte Ő herczegségét a kulcsár úr). Mire a primás elmosolyodva, azzal nyugtatta meg a nagy megtiszteltetések közt vergődő embert, hogy ő (a herczegérsek) magára vállalja a kulcsár úr kiengesztelését.

Hogy pedig Petróczy bácsinak mélyebben fekvő okai is valának a primási ebédtől való szabadkozásra, ez sejthető volt azon dilemma fölötti töprengésből, amelyet ő akképen állitott fel magának, hogy: miután a primási ebédnél szükségképen tartózkodnia kellend a jó lábatlaninak szokott bővebb mértékbeni élvezésétől; ez az oly zsirosnak képzelt nagyuri ebéd után az ő egészségére a legkárosabb hatással lehetne. A másik még kritikusabb ok az volt, hogy ha az italban nem volna fogyatkozás, akkor bekövetkezik egy sokkal nagyobb veszedelem, az t. i., hogy ő az ebéd vége felé okvetlen elálmosodik és akkor meglesz a helyrehozhatlan katasztrófa, vagy is az ő megszokott álomba merülése és az egész vendégsereg által hallható hortyogás contrája, a mi az ő reputátióját örökre tönkre teszi. Holott mindezen skrupulus felesleges lőn, mert az érsek ösmervén Petróczy uram szokásait és temperamentumát, a felszolgáló cselédségnek meghagyta, hogy ha az öreg úr elszunnyad, szereljék le csendesen az asztalt s hagyják őt nyugodni tovább, — a többit majd elvégzi maga a herczegi gazda. S minthogy a várnagy úr által megjósolt fatálitás csakugyan bekövetkezett, az érsek egy órai pausa után egypár vendégével benézett az ebédlőbe s a folyvást szunnyadó Petróczyhoz lépve, hangosan kiáltá a füle felé: „kastellánus uram zabban a lovak"! mire ez hirtelen felébredvén, midőn az érseket fölötte állani látta, úgy megijedt, hogy első sorban csakis az ajtót kereste; aztán lerohant a lépcsőzeten s a kapufélfától vett búcsút; az érsek és vendégei pedig azt oly mulatságosnak találták, hogy pro concoctione jóizüt nevettek rajta.

De még furcsább volt Petróczy bácsinak egy másik casusa, ami úgy történt, hogy Petróczy bácsi megelégelvén Lucza nevü hátaslovának huszonöt éven át teljesitett szolgálatait, családi tanács határozatából ennek a régi jószágnak a közelebbi balassa-gyarmati vásáron leendő eladását tökélte el; akképen azonban, hogy e helyett habár némi ráfizetéssel is; más ifjabb lovat vesz; ami teljesedésbe is ment, mert egy kis szilvóriumos reggeli után akadt olyan becsületes ember, aki elvállalván a siraki Curia urának kissé túlérett pegazusát, öt rhénes forint felfizetéssel egy másik ifjabb korú paripát szolgáltatott, és pedig Petróczy bácsinak teljes megelégedésére, mert hiszen a Villámnak nevezett uj paripa oly biztosan vitte őt hazafelé, mintha sohase lett volna más gazdája, a paripa fiatal korát pedig a még tettleg meglevő (persze hogy a lócsiszár által ügyesen betett) két csikófog documentálta. De hát a nagyasszonynak jobb szeme volt; s ez azonnal ráösmervén a jól kipuczolt és megnyirt paripára, nagy hangon sikitva felkiáltott: „szivem," „vegy je to nasa Lucza"! Mert tudvalevő dolog, hogy Hontvármegyében akkor, de Barsban és részben Nógrádban is a középnemesi osztály, valamint a megyei tisztviselők házi nyelve tót dialectusban folyt, amely azonban a jó magyar szellemnek természetesen nem praejudicált, s a tót nyelv csakis „ragadós" voltánál fogva birta magának a közhasználatúság előnyét kivivni.

Ez volt az egyik Petróczy.

A másik, vagyis általában ugynevezett kis Petróczynak pedig a históriája abban foglalható össze, hogy az ő bölcsejét szintén a honti „Hegyalján" ringatták ugyan, (igy nevezte el Matykó bácsi a Sirak, Keszihócz és Alsó-Felső-Szelény községek bordus vidékét.) megjegyezvén, hogy a siraki hegyen valóságosan pezsgő tulajdonságú zamatos bor is termett; azonban egyszer mint süheder ifju az atyjával Ipolyságra vetődvén, ott Rózsembersky rozsnyói káptalani tiszttartó ur épen azt találta fel benne, akit keresett, t. i. egy az irás mesterségét némileg értő fiatal embert, akit mindjárt is magánál marasztott le, s aki szorgalma és jóravalósága által később a már gyengülő tiszttartó urnak annyira nélkülözhetlenné tudta magát tenni, hogy dijnoki kezdő állásából a kasznárságig küzdötte fel magát, ezután pedig mint takarékos nőtlen ember meggyüjtött vagyonkájából mint magánzó Ipolyságon tisztességesen éldegélt. Én már ilyenkorában ismertem őt meg, az ő mindig tisztára kefélt dupla galléru és sarkig érő kék köpönyegében s hosszukás fejének hegyes állát kettős tokával megtoldó csupasz arczképével, — megjegyezvén, hogy ha fejének kopasz volta egy tisztes czopf ereszthetését ki nem zárja vala, az apró emberkét bárki is a legjobb lelkiismerettel chinai mandarinnak nézhette volna. Pedig ezt az alig ötlábnyi tollatlan kétlábút később, általa egykor álmodni sem merészelt megtiszteltetés érte azáltal, hogy Luka Sándor administrátor úr őt mint a hatalom hü támogatóját a vármegye táblabirájának nevezte ki; ami természetesen az ő minden ambicziójának tetőpontját képezé.

Petróczy táblabiró úr azonban e téren sem akart csak numerus lenni, hanem miután az időben a criminális ügyeket is törvényszék alakjában, az erre kijelölt táblabirák végezték, ez a dicsőség az administrátor úr kegyéből az ő fontos személyére is kiterjedt, s e részbeni tevékenységét a többi közt egy krumplitolvaj fölött hozandó itélet eldöntése képezé, akképen, hogy miután a szegény delinkvenst a törvényszék többi tagjai szakértő faggatásaikkal már ugyancsak összegyötörték, — s jóllehet a szerencsétlen éhező ember elkövetett bünét önkényt bevallá, — ekkor felállt még Petróczy táblabiró úr, s a halálra sanyargatott vádlóhoz, még ezt a nagyfontosságú kérdést intézte: „No és valld meg ilyen-olyanadta, hogy mivel ástad ki az ellopott krumplit? mire ez rögtön rámondta, hogy: kapával kérem alázatosan." „Ezt akartam még tudni tekintetes törvényszék," — s ezzel a vádlott felett el lett törve a pálcza.

Jegyzet: Történeti adatokból tudjuk, hogy a Petróczyak egykor, különösen a 16-ik és 17-ik században, úgy Magyarhonban, mint Erdélyben is előkelő állásokat töltöttek be (lásd Nagy Iván könyvét is) s ennek a régi tekintélyes nemzetségnek egyik női tagja Petróczy Katalin gróf Pekri Lőrincz, a 17-ik század végén és a 18-ik elején mint magyar iró- és költőnő is szerepelt, s ugyanezen család egyik leszármazója Petróczy Zoltán, a b.-gyarmati kir. törvényszék egyik fiatal birája; a honti Petróczyak azonban, úgylátszik, a megye szinéről egészen elenyésztek.

Pajor István.

De biz' akkor menjünk a magas forráshoz, — nem messze van, — én csak ott tudok jóizün falatozni.

Helyes, végzé Gábor bácsi a szót és elindultak.

Van pedig az a forrás a középső és legmagasabb hegygerincz egyik odujában, mintegy öt—hatszáz méter magasságban a tenger szine fölött. Kristály-tiszta vize előbb egy termetes vályút tölt meg, aztán keskeny deszkavályúkon át messze csörgedez az erdőbe, miket a földesúr szarvasitatás végett rakatott le, s olykor a viz elzárása mellett sózásra is használják.

Ott letelepedtek s előszedte kiki az ennivalóját; a bojtár húsréteges vékony hasalja szalonnát, egy fej vereshagymát s jóizü csermulyás kenyeret húzott elő szüre ujjából, — Gábor bácsi tarsolyában egy ránczos zsemle volt, füstölt kolbász és egy kis parádi-vizes üvegben jóféle rizling-bor, ezeket is megosztotta vezetőjével, neki juttatván az oroszlán-részt.

Falatozás közben, mit Gábor bácsi többre becsült egy ministeri diplomatikai ebédnél, — megtudta, hogy a bojtárt Jancsinak hivják, 24 esztendős, — hogy tavaszi nyirés után jött fel ürüivel a Karancsra és öszig haza sem megy, — hogy minden szombaton a kis számadó fia hoz fel neki egy hétre való eledelt meg tiszta ruhát stb.

Hát aztán tetszik neked ez az élet, Jancsi? Vevé fel a szót az öreg.

Ahogy' vesszük, — felel amaz hosszat sóhajtva, — az apám is juhász volt, meg a nagyapám is, én se' lehetek különb, tehát tetszeni kell, — de bizony mégis jobb' szeretnék má' kisszámadó lenni.

Értem, értem: nagyobb lenne a béred.

Egye meg a guta a bérit, — de hát biz' az én szivem sincs kőből.

Tehát szerelmes vagy? . . .

Nem t'om én, hogy mi vagyok, de azt tudom, hogy sokszor vágyódom a Julcsa látásáért, meg ő is az enyimért.

Mondtam, mondtam; és nem tudsz a dolgon segiteni?

Az lenne ember a talpán, aki tudna!

Bliktri az egész; kösd ki magadnak, hogy ezután Julcsa hordja fel a heti eledeled, aztán nézhettek egymás szemébe eleget.

Nem addig van ám az, — szólt a fiú a neheztelés nyomatékos hangján, — Julcsa az öreg számadónak egyetlen leánya, csak nem eresztheti az apja a rengetegnek egymagában, — de én sem szeretném, mert a tisztesség sem engedi.

(Vége következik.)

Kossuth Lajos „Pesti Hirlapjának" 1842-ik évi számaiból.*)

Nógrádból. *B.-Gyarmat* jan. 18. 842. Mai nap kezdett közgyülésünkön elnök — alispán úr, a' megye rendeinek ez uj évbeni üdvözlése után, több ollynemü köztárgyak szerencsés elintézéséből eredő örömét nyilvánitá, melyek más megyék beligazgatását csaknem megingaták; ő ugyan átadja a' lefolyt kellemdús napokat a' multnak: de szivébe örökre bevésve maradandnak; kivánván, hogy a' rendekre törvényhezi szigorú ragaszkodásuk által ezentúl is ujabb fény háramoljék, 's egyszersmind jelenté, hogy a' mult évnegyedes közgyülések folyama alatt minden közigazgatási tárgyak 's magánügyek elintéztetvén, időközben kisgyülések nem tartattak, 's igy jegyzőkönyv hitelesitése sem forog fen. Ezeket előre bocsátva, felolvastatá a legközelebbi gyorspostával föispán úr ő excjától érkezett két rendbeli levelet, melyek egyikében ő excja a' tisztválasztásokon divatozni szokott visszaélések meggátlására alkotott megyei rendszabályokhoz szives hozzájárulását nyilvánitván 's azoknak teljesitését törvényes kötelességének ismervén, a' R. R.-et e' részben továbbá is karöltve munkálódásra felhija; a' R. R. e' levélben ujabb tanuságát látván annak, hogy ő excja hazafiui buzgóságánál fogva, sokfelé ágazó országos érdekü tárgyakkali elfoglaltsága mellett sem feledkezik megyei érdekeiről, e nyilatkozatát követő közörömről ő excját különös levélben értesiteni határozták; — a másikban Madách Imrének aljegyzővé 's Horkovics Ignácznak tiszteletbeli esküttté neveztetése adatván tudtul a' R. R.-nek, az illetők törvényes hitletételök mellett hivatalukba iktattatni rendeltettek. Hirlapok utján közörömükre értesülvén a' megye R. R.-ei, hogy mélyen tisztelt 's buzgón szeretett föispánjok, hivatalos pályáján szerzett érdemeinek méltánylásául, ő felsége által főtárnokmesteri hivatalra emeltetett: szives örömük 's részvétük tolmácslására, és szeretett föispánjoknak fényes uj hivatalábani üdvözlésére, Szily István inditványa következtében, Sréter János alispán úr vezérlete alatt ő excjánál Budán tisztelkedendő küldöttséget rendeltek ki, mellynek egyszersmind utasitásul adák, hogy ez alkalommal az országnak mélyen tisztelt nádora ő fenségénél is alázatos udvarlását tevén, e' megye R. R.-einek iránta viseltető mély tiszteletét jelentse ki, megkérvén eleve föispán úr excját, hogy ennek kijelentését magára vállalni 's a megyei küldöttséget nádor ő fensége elébe vezérelni kegyeskedjék. Ezen küldöttség gr. Teleki József ő excjánál mint Erdélyország főkormányzójánál is fog tisztelkedni. Az emlitetteken kivül szőnyegre került még a' pápai breve is, de erről, minthogy érdekességet históriai előadása föltételezi majd jövő postával. *Frideczky Lajos.*

Addig is, mig tisztelt levelezőnk igérete szerint a' pápai breve feletti tanácskozásokat részletesen közölhetnők, most más rendbeli tudósitásunk után csak röviden emlitjük, miképen a' R. R. e' tárgybani határozata oda megy ki: hogy, miután e' pápai breve nyilvánitása által az aggodalom és sérelem mindinkább növekedett: azért ő felségéhez orvoslás végett minél előbb tartandó országgyülés iránt felirás határoztatott. („Pesti Hirlap" január 23. 1842.)

Losoncz, 1895. április 18-án.

(Losonczi hirek.)

— *Az igazságügyi miniszter Losonczon.* E czim nem hirlapi kacsa, hanem megtörtént valóság. Az igazságügyi miniszter Erdélyi Sándor ő nagyméltósága a húsvételötti szombaton estén tényleg városunkba érkezett. Kisérője volt méltóságos Karap Ferencz, kúriai nyugalmazott elnök. Mivel látogatásuk teljesen magánjellegü volt s jövetelök senki által sem szóval, sem hirlapilag jelezve nem volt, Kovács Ferencz királyi közjegyző családján kivül senkisem várt reájuk vasúti állomásunknál. A közjegyző úr háza volt a magas vendégek megszállt helye, hol az est órái bizalmas beszélgetések közt teltek el. Vasárnap reggel kisétáltak a vidék megszemlélése végett, útba ejtve a losonczi fürdőt, $9^1/_2$ órakor térve a városba. A templom utáni időt látogatásokkal töltötték. Délután pedig a viszonlátogatásokat fogadták. A tisztviselői és ügyvédi kar, mint ilyen nem tisztelgett. Az inkognitóba jött magas vendégeket feszélyező tisztelgésektől mindenki kivánta megkimélni. Ernap estéjén a gyorsvonattal elutaztak, azon reményt keltve a losoncziakban, hogy hasonló látogatás mielébb és többször ismételtetni fog. Felvilágositásúl e látogatásra nézve azt jegyezzük meg, hogy ő nagyméltósága a miniszter szünidejét Stubnya fürdőben töltötte, hol családjával együtt a Kovács Ferencz-családdal egymás szomszédságában kedvesen töltötték.

— *A losonczi szavazás* az ottani evangelikus egyházban már szintén megtörtént, tudniillik a dunáninneni egyházkerületi hivatal betöltésére nézve. A jelenlevő többség Lángra szavazott.

— *Hymen.* Mauks Béla, Heves városi adóellenőri tiszt múlt kedden tartotta esküvőjét Majerik Olga kisasszonynyal a losonczi ev. iskola kitünő tanitónőjével.

— *A korokasztal-társulat* a losonczi szegényház húsvéti ünnepére 8 frtnyi adományt küldött, hogy a szegények is érezzék a magasztos ünnep jelentőségét.

— *Elmaradt szini előadás.* Losonczon húsvét hétfőjének estéjére volt kitüzve az ottani iparos-mükedvelői társulat által a „A vén bakancsos és fia a huszár" czimü szindarab előadása, mely azonban a Friczi megbetegedése miatt a mai napra halasztatott.

---

*) St. A. lapunk t. munkatársának birtokába jutottak Kossuth Lajos „Pesti Hirlap"-jának 1842-ik évi számai. Úgy hisszük, hogy olvasóközönségünk érdeklődésére számithatunk, ha ezen hirlapban Nógrád- s Hontról megjelent közleményeket jelen s jövő számaiban közzéteszszük. Szerk.

Lapszemle.

„Róma és a magyar néppárt“. Hren czimü vezérczikkében a budapesti „Kresztyan“ (14; IV. 7.), a néppárt tót közlönye, valótlanságnak mondja „egyesek azon állitását“, mintha a magyarországi néppárt akcióját nem helyeselné a kath. egyház főintézősége. A Kresztyan biztositja a kath. népet, hogy a néppárt intencziőit helyesli a pápa, a magyar herczegprimás s kivétel nélkül az egész magyarországi püspöki kar s azért összetartására, kitartásra s arra buzditja a katholikus népet, hogy csoportosuljon a néppárt zászlaja köré, melynek az ereje önmagában rejlik, miről tanuságot tesz az, hogy „az országgyülés összes más pártjai“ félve tőle: kigyót, békát kiáltanak rá. — A *Hentzi-szobor* legutóbbi esete alkalmából a turócz-szentmártoni „Národnie Noviny“ (41; IV.: 6.) a következőt irja: „Olyan a magyar sovinizmus, a milyennek felnevelték. Ha valakiben úgy a magyar sovinismus nevelő atyáihoz lehet joggal Moliére szavait intézni: Vous l'avez voulu!“ — A Varsóban megjelenő „Varsavszkij Dnevnik“ (70. sz.) megemlékezvén egy rövid közleményében a *Hentzi-szobor* ellen elkövetett merényletről, azt mondja, hogy a túlzó magyar soviniszláknak ez az emlékszobor már régóta szemet szúr. A szélső baloldal már 20 év óta áskálódik e szobor ellen s a magyar parlamentben már igen sok heves vita támadt ez ügyben. Kétségtelen, hogy a Hentzi-szobor ellen elkövetett merénylet egy fanatizált egyénnek a műve; de mindenesetre, ez a cselekmény tüntetés nemcsak az osztrák hadsereg, de egyuttal a dualisztikus államforma ellen is. A merényletnek eredménye nem volt, s csakis kivánni lehet, hogy a magyar szeparatisták összes tervei ugy végződjenek, mint az április hó 1-én elkövetett merénylet.

B.-Gyarmat város közgyülése.

B.-Gyarmat város képviselő testülete már harmadik közgyülést tartott április 16-án az aszód—b.-gyarmat—losoncti vasútügyben, hogy a „quid-juris“ és „quid consilii“ módját megejthesse arra nézve, miként lehetne a vasutra aláirt 90 ezer frt hozzájárulástól, vagy annak legalább felétől megszabadulni. A képviselő testület e tekintetben 2 részre szakadt, az egyik a felebbező, a másik a kérvényező párt. A kérvényező párt ezen a közgyülésen is kisebbségben maradt, s többségre jutott az ellenállásra kész felebbező párt. Hogy melyik párt járt el a város érdekében helyesebben? azt már a legközelebbi idő fogja megmutatni.

A közgyülésen a képviselő testületnek jóformán minden tagja jelenvolt, sőt több hallgató is megjelent, ugy, hogy a terem zsufolásig megtelt.

A közgyülés lefolyásáról a következőket irhatjuk:

Reményi városbiró d.-u. 3 órakor megnyitván az ülést, előadta, hogy Horváth Danó és 12 társa nevében az aszód—b.-gyarmat—losonczi vasútügyben közgyülés tartása kéretett. (Halljuk a tárgyat!) Aninger László csakhamar megjegyzi, hogy miután a tárgy nincs megjelölve, a közgyülés tárgytalan. Ehhez csatlakoztak Farkas Ferencz és Balás József ügyvédek is.

Ezután Vannay Ignácz szólalt fel s kérte a mult közgyülés jegyzőkönyvének felolvasását, melyből nyilvánvalóvá lesz, hogy igenis, ennek a közgyülésnek igen fontos tárgya van, t. i. a felebbező küldöttségnek a főispánnál történt eljárásáról, és ennek eredményéről tessék jelentést tenni.

Erre Ticsinszky József városi főjegyző felolvassa a mult közgyülés jegyzőkönyvének egyik fejezetét, mely épen csak a vasúti ügyre vonatkozik.

Vannay Ignácz előadja, hogy a mult közgyülés más ügyekben is határozott. Mért nem kész a jegyzőkönyv? Ily hanyagság miatt késztetve érzi magát a jegyző ellen fegyelmi eljárást kérni. Biró: „El teszik ezt az inditványt fogadni?“ Nem. — Vannay névszerinti szavazást kér. Aninger L.: „Ezt csak 10 képviselő aláirásával kérhetni.“ — Biró: A többség a névszerinti szavazást nem kérvén, határozatként kijelentem, hogy a közgyülés Vannay úr inditványa felett napirendre tér. Ezen kijelentés ellen Vannay felebbezést jelentett be. Majd Reményi városbiró előadja, hogy a vasutügyben a küldöttség gr. Degenfeld Lajos főispán úr ő méltóságánál eljárt, s habár a várost a főispán jóakaratáról biztositotta, de kénytelen volt kijelenteni, hogy ő a vármegyei határozat ellen nem léphet fel, mert az az ő elnöksége alatt hozatott meg; más részt pedig ő a vasut gyors kiépitése mellett foglal állást s igy a várost a felebbezés kedvező elintézésével nem biztathatja.

Ezen zajos jelenetek után Horváth Danó hosszabb beszédben érvelt a felebbezés ellen, melynek jogi és gyakorlati szempontból semmiféle értelme sincs, s csak a kedélyek elkeseritését s a város érdekeit szivén viselő kormányzó férfiainknak ellenszenvét vonja maga után, s miután a felebbezés, ha azt vissza nem vonja a képviselő testület, amugy is el lesz vetve, — még azt az utat is elzárja, hogy irányadó férfiainkhoz őszintén és jó lelkiismerettel járulhassunk. A „quid juris“ — szerinte egészen befejezett dolog, — s nem marad egyéb hátra, mint a „quid consilii,“ mely kell hogy átlengje mindazon képviselő testületi tagoknak kebelét, akik a személyeskedés és pártoskodás fölé helyezik a város érdekeit. Részéről a beadott felebbezést visszavonni javasolja.

Horváth Danó után Farkas Ferencz szólalt fel s úgy kivánta értelmezni a már beadott felebbezést, mintha az nem is felebbezés, hanem inkább kérvény lenne, melyben kéri a város a kormányt, hogy a várost a nagy tehertől szabaditsa fel, illetve a terhet szállitsa alá, mert hisz 5 év alatt nagyban változtak a körülmények. Hosszabb beszéde után, melyet a fellebbezési eljárás korrektsége mellett tartott, Horváth Danóra megjegyezte, hogy: „Timeo *Danaos* et dona ferentes.“ Horváth Danó személyes kérdésben kérvén szót, megjegyezte, hogy ő inkább a farkasoktól fél, s ebben az esetben helyesebbnek tartaná az idézett latin közmondást ekképen: „Timeo *lupos*, et dona rapientes.“ Mert — szerinte — a felebbezés ragadja el a város javait.

Majd Vannay Ignácz, kézzel fogható érvekkel szólott az eredményhez nem vezető felebbezés visszavétele mellett. Alapos tanulmány után kideritette, hogy nem olyan sötét ennek a városnak anyagi helyzete, hogy a vállalt kötelezettségnek nem lenne képes eleget tenni; mert igaz, hogy a 90 ezer frtos kötelezettséggel a város 78%-tóli erejéig volna pótadóval megterhelve, de figyelembe veendő az, hogy a ság—gyarmati vasutra aláirt 15 ezer frt 4 év mulva ki lesz fizetve, a lebegő adósság, a millennáris költség, a kaszárnyaadósság szintén egyre-megy 4 év mulva meg fognak szünni és figyelembe véve, hogy ezek 27%-tólival emelték a pótadót, négy év mulva az egész pótadó 51%-tólira fog leszállani. Óva inti a várost azon következetlenségtől, hogy egyszer kötelezi magát valamire, máskor ezt a lekötelezést egyoldalulag vissza kivánja szivni.

Ezután még Balás József, Aninger, Szilágyi, Kanitz, Gazdik s többen szólaltak fel. A többség a felebbezés mellett maradt.

Végül Balás József azt inditványozta, hogy miután gr. Degenfeld Lajos főispán úr ő méltósága a felebbező küldöttség tagjainak vezetését a kormánynál nem vállalhatta magára, bizassék meg a városbiró más vezető megválasztásáról.

A vasutügy után a honvéd-laktanya épitési ügyét tárgyalta a közgyülés. Ugyanis a királylátogatás alkalmával közel 4600 frt lett a kaszárnya szükségszerü szépészeti és kényelmi költségeire felszámitva. Tekintettel a szépészeti és kényelmi befektetésekre, felir a város a kormányhoz, hogy a költségek 50%-tóliját téritse meg.

Végül a szinházügy került napirendre s a városbiró javasolta, hogy addig is, mig egy monumentálisabb szinház épitésére nem kerül a sor, egy ideiglenes favázas szinkör épittessék a bedőlt szinkör helyébe. Vannay Ignácz elleninditványt adott be, ő semmi szin alatt nem akarja terhelni a várost szinházépitésekkel. Tessék ebben a társadalomnak fellépni, a város majd segitséget nyujt. Az inditvány elfogadtatott.

A közel 3 óráig tartó közgyülés este 6 óra felé ért véget.

Hirek és különfélék.

Gróf Zichy Ferencz senior kir. tárnokmester ur április 16-án a déli vonattal senior-birtokaira megérkezett. Balassagyarmat előljárósága értesülve lévén a zászlós ur jöveteléről, a biró és rendőrtanácsos a vasutnál fogadta és üdvözölte ő nmlgát, ki a biró urtól élénken kérdezősködött a város és polgárai hogymint-létéről. Ő excja mint jó gazda, itteni birtokai alapos szemle alá vétele végett hosszabb ideig körünkben időz. Intezkedett, hogy mult évi elhatározása értelmében a magyar nyelv tanitása körül érdemes tiz tanitó egyenként 50 frt jutalomdiját legközelebb megnyerje; a kitüntetett tanitók neveit lapunk jövő számában fogjuk közölhetni. April 18-án a kir. tárnokmester ur bejött Balassagyarmatra s itt először is a kegyuraságí templomba tért, megelégedéssel szemlelvén itt, hogy a tavaly általa elrendelt renovatiók egytől-egyig foganatositva lettek. Azután magas látogatásával megtisztelé a megyeházi hivatalok főnökeit s a város biráját. Mai napon ő excja barátságos asztalához Balassagyarmatról és Zselyből többen hivatalosak.

Kinevezés. Ő felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére *Péter Ferencz* egri kir. törvényszéki jegyzőt a losoncsi kir. járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

Kirendelés. Az igazságügyminister dr. Hensch Aurél b.-gyarmati törvényszéki birót a b.-gyarmati kir. törvényszék területére vizsgálóbirói állandó helyettesül rendelte ki.

A Nógrádvármegyei Muzeum-Társulat igazgató választmánya Scitovszky János alelnök elnöklete alatt tegnap délután saját helyiségében ülést tartott, melynek határozatairól — lapunk zárta miatt, csak a jövő számban referálhatunk.

Gazdasági előadó. A földmivelésügyi miniszter ifj. Holczer János rákóczi földbirtokost Hontvármegye gazdasági előadójává nevezte ki.

Uj orvos. B.-Gyarmaton dr. Stein Armin uj orvos telepedett le. Lakása a Kossuth-utczában van.

Párviadal vétsége miatt Okolicsányi Gyula, a jelzáloghitelbank jogtanácsosa, vármegyénk fia 4 napi államfogházra itéltetett.

Hymen. Schön Adolf, — a Schön Adolf és társa bpesti kereskedelmi czégnek egyik beltagja, april hó 14-én eljegyezte Grünbaum Birikét, városunk egyik szépségét s dr. Gerő Mór derék orvosunk kedves nővérét. Kisérje szerencse és boldogság e szép frigyet.

Névmagyarositás. Zajacz Mihály, gácsi illetőségü, Gyetván állomásozó csendőr vezetéknevét „Zádori“-ra magyaritá.

Halálozás. Egy öreg polgártársunk Weisz Ábrahám hunyt el e napokban Balassagyarmaton 72 éves korában. A megboldogult egyike volt a legjámborabb izraelitáknak, ki bár a kóvári utczában, tehát távol lakott a zsinagógától, oda csaknem halála napjáig, naponként kétszer eljárt imádkozni. Nem vétett senkinek s csendesen, mint élt, hunyt el, megsiratva özvegye, gyermekei és unokái által. Temetésén két rabbi beszélt. Nyugodjék békében.

A mezőgazdaságról alkotott uj törvény végrehajtása megyeszerte megindult. Balassagyarmaton április 18-án volt Haintner Arnold főszolgabiró ur elnöklete alatt a birtokossági közgyülés a városház tanácstermében. Az előljáróság tagjain kivül részt vett abban több mint 50 gazda, s az elnök tapintatos vezetésének köszönhető, hogy a törvény üdvös intencziója: a földbirtok gazdasági helyes használatát illetőleg nálunk már is biztositottnak tekinthető. Az ugynevezett *nyomásos gazdálkodást* egyhangulag elhatározták s egyszersmind a törvényben körülirt teendők ellátására megválasztották a birtokossági *tanácsot* és a végrehajtó közegeket; és pedig, elnökül egyhangulag *Balás József* ügyvéd urat, aki bár nem volt a közgyülésen jelen, de mint többtagu birtokos gazda — ugy látszik — nagy népszerüségnek örvend gazdatársai között. Elnök-helyettes lett szintén egyhangulag Schlésinger Károly h. mészáros, jegyző Ticsinszky József, pénztárnok Sztrehárszky György. Ezenkivül tizenkét tanácsos lőn beválasztva. A tanács működését, mihelyt az alakulást a törvényhatóság májusi közgyülésén jóváhagyja, — megkezdi.

Balassagyarmat városligete. A kritizáló, de keveset lenditő egyéniségek, ha nem is épen káröröndés, de rendszerint kicsinylő mosolylyal s ennek megfelelő kérdésekkel szokták fogadni, midőn irunk vagy szólunk a b.-gyarmati városligetről; nem tudják ők vagy nem akarják tudni, hogy valamint Rómát nem egy nap alatt épitették, ugy egy ligetet is sivár talaju, helylyel-közzel vadvizes területen és a mi fődolog kevés pénzzel, mily nagy feladat létesitenl! Negyedik éve, mióta müvelés alá vétetett a ligetnek szánt circa 14 katasztrális holdnyi pusztaság, s e négy évből három év a vegetátióra határozottan kedvezőtlen volt. Arról is aligha van fogalmuk az illető kritikus uraknak, hogy egy oly hóval gazdag télen, mint a legutóbbi vala, hány ezer és ezer csemetét rág körül, pusztit el csak maga a nyül. És mégis annak a szakszerü gondosságnak, mit e liget létrehozatalában *Kondor Vilmos* főerdész úr egyedül városunk iránti jóindulatból, kifejt, eredménye, hogy a liget parkszerüségét már biztositottnak tekinthetjük; s az ezévi munkálatokkal, melyeket a főerdész úr április 12-én, a ligeti bizottság ülésén részletezett, a liget teljesen beállitva, s a jövő millennáris évre a ligeti faalkotásu csarnok szintén felállitható lesz. Persze, ha az idén is oly mostoha év fog uralkodni, mint tavaly és azelőtt, akkor az eredmény gyöngébb leend, de azért látni fogunk már eleget; mert a liget munkáját el nem hagyjuk. Eddig még legjobban beváltak azok a csemeték, melyeket a senior gróf *Zichy Ferencz* úr ő nmlgának vedrödi főkertészetéből hozattunk. *Madách Pál* úr ugy mint a mult évben, az idén is szives lesz ligetünk részére az ő csesztvei parkjából diszbokrokat (stb.) adományozni. *Körmöczbánya* sz. kir. és főbányaváros tanácsa előljáróságunk megkeresése folytán szintén szives 150 db. szilfat az ottani erdei csemetekertből díjtalanul küldeni. A városbiró elnöklete alatt megtartott bizottsági ülésben résztvettek: Kondor Vilmos főerdész, dr. Feledi Ferencz (a liget eszméjének megpendítője), Horváth Danó és a városi főjegyző. Az az évi összköltség 3—400 frtra tehető.

Törvénykezési palota. Nagyobbszabásu középülettel fog a vármegye székhelye B.-Gyarmat nemsokára gyarapodni, t. i. egy törvénykezési palotával, mely a Madách Imre-utczában a jelenlegi börtönfelügyelő által használt lakás és a dologház helyén fog épülni. Mint biztos helyről hallottuk, a tervek az épitészeti hivatalban már nagyban készülnek. Nagyobb, monumentálisabb emeletes épület lesz ez, mely bizonynyal diszere fog válni B.-Gyarmatnak.

Csak mi balassagyarmatiak nem vagyunk praktikus nép. A budapesti katholikus kör, hogy feladatait minél jobban megvalósithassa, mint olvassuk, egyesületi házat szándékozik epiteni részvények alapján. A részvény értéke a megfelelő épület által biztositva lesz, melynek jövedelmeből a részvényesek évi kamatot húznak, sőt minthogy evente a részvények egy részét kisorsolják, a részvényesek tőkéjüket is visszanyerik. Egy-egy részvény ára 50 frt. — Van azonban más alkalmas módja is annak, hogy erkölcsi testületek, mint péld. Casinók, maguknak megfelelő kényelmes otthont teremtsenek s ne legyenek kitéve drága házbér mellett is, a háziurak szeszélyeinek, szükmarkuságának, stb.

Halálos végü verekedés. Tucsek Mihály mohorai illetőségü legény, ki B.-Gyarmaton Frecska Jánosnál állott szolgálatban, jelentéktelen dolog miatt összeveszett a szomszéd udvarán dolgozó Vereszki Mihály 17 éves szintén szolgalegénynyel, minek folytán Tucsek őt megverte, ez pedig viszont a keze ügyében lévő baltát dobta Tucsek után oly szerencsétlenül, hogy az fejébe vágódott, s szenvedett sulyos sebében 12 nap mulva e hó 13-án meghalt. A törvényszéki boncolást Jakobovits József kir. törvszéki vizsgálóbiró ur április 15-én ejtette meg.

Időjárásunk a husvéti ünnepek alatt, valamint még azontul is egész csütörtökig (ápr. 18.) verőfényes, tavaszias volt, váltakozó széllel, mely aztán végre péntek meghozta az áldásos csendes esőt, betöltvén ilykép a gazdák és gazdasszonyok régtől táplált óhaját.

A „Kert“, melyet hirneves hazai magkereskedőnk Mauthner Odön ad ki; április 1-én megjelent 2-ik számával a tartalom változtatosságát illetőleg még érdekesebb s vonzóbb, mint a minő az első száma volt, melylyel a magyar irodalomban egy csapásra kivivta a polgárjogot. Kertészettel foglalkozóink csak most látják be, midőn »A Kert« praktikus irányban szerkesztett lapjait forgatják, hogy ezidéig mily hasznos utmutató nélkül foglalkoztak tárgyukkal: a kertészettel! Mauthner Odön hazafias missiót teljesit, midőn egyrészről fajtiszta kitünő magot ad, de másrészről »A Kert«-ben meg is magyarázza miként tereljük kertészetünket a haladás és fellendülés ösvényére? Ne kertészkedjünk, mig »A Kert«-et át nem lapoztuk!!! A kiadóhivatal (Andrássy-ut 23.) mutatványszámot kivánatra ingyen küld.

A mult számban a „**Nógrádi Lapok**“ irányáról szóló czikkben felhozatott, hogy a „**Hazánk**“ és „**Egyetértés**“ czimü fővárosi lapok hirdetési díját a naplókban kell elszámolva látnunk.

Ezzel szemben kötelességünknek tartjuk ugy a felszólaló megnyugtatása, mint a nagyérdemü közönségnek tájékoztatása végett kijelenteni, hogy eltekintve attól, hogy a „Magyarország, Hazánk, Független Ujság, Egyetértés napilapok a mi betilapunkkal cseresziszonyban állanak, mégis az ily annonce-czikkek megjelentetése, szabályszerü dijazást von maga után, amint ez köny-

veinkben elszámolva található. Ha a „Nemzet“, „Pesti Hirlap“ stb. hasonló megkeresést intéz hozzánk, szivesen közöljük ezek reklámjait is. Hogy eddig miért maradtak el, erre felvilágositással nem szolgálhatunk.

A „Nógrádi Lapok és Honti Híradó“ kiadó-hivatala.

Közgazdasági rovat.

Gazdasági egyesületek ezredéves kiállitása.

Az ezredéves kiállitásnak tervbe volt elhalasztása folytán a gazdasági egyesületek kiállitási ügye is hónapok óta stagnált. Most, hogy az ezredéves kiállitás megtartásához több kétség nem füződik, a gazdasági egyesületek kiállitásának végrehajtó bizottsága is hozzálátott a munkához és Budapesten a köztelken tartott ülésén a kiállitás programmjának részleteit is megvitatván, az előkészitő munkálatokat teljes erélylyel meginditotta. A kiállitásra eddig 49 gazdasági egyesület jelentkezett, ezek közül 45 anyagilag is hozzá járul a rendezési költségek fedezéséhez. A felajánlott hozzájárulási összeg eddig 14.125 forint, mely összeg a programm lényegesebb pontjainak megvalósitását már is lehetővé teszi. A kiállitás tervezete a következő főbb pontokat öleli fel: 1) Meg fog iratni az egyesületi élet monografiája oly módon, hogy ez működési területe általános gazdasági viszonyainak is jellemzetes ismertetését nyújtsa. 2) Bemutattatik a gazdasági egyesületek működésének befolyását a ló- és szarvasmarhatenyésztésre előtüntető grafikus térkép, lehetőleg ugyanez a tájfajták eloszlására nézve. 3) Bemutattatnak az egyes vidékek kiváló és jellemzetes kulturnövényei a talajjal együtt, melyben azok teremnek. 4) A tipikus ló- és szarvasmarha tájfajtákról modellek készittetnek. 5) Ilyen modellek készülnek az egyesület működésének hatása alatt létesült, vagy kezében lévő intézményekről és a gazdasági életre jellemző objektumokról. 6) Kiállittatnak a különböző vidékek tipikus földmivelő eszközei, fényképgyüjteménynyel együtt, melyek ezen eszközökkel való bánásmódot mutatják be. 7) Kiállittatnak a mezőgazdasági háziipar nyersterményei, eszközei s kész czikkjei. Mindezekben a bizottság már a részletes programmot is megállapitotta s határozatokat hozott az anyaggyüjtés mikéntjére is. A programm rövid idő alatt az összes gazdasági egyesületeknek meg fog küldetni. Az egyes részletkérdéseknek ez alapon való végleges eldöntése s a programm teljes egybeállitása czéljából a bizottság az összes gazdasági egyesületek titkárjait folyó évi április hó 7-ére hivja össze. Az országos magyar gazdasági egyesület köztelki helyiségében kiállitási irodát nyit, mely az administracionalis teendőket ellátja s a bizottság határozatainak végrehajtását foganatositja.

—

Vetőmagvak (Mauthner Ödön tudósitása.) A hosszúra nyult tél által későn foghattak gazdáink a vetéshez, úgyszólván csak most kezdik a vetést és ennek következtében magkereskedőknél a forgalom folyton növekedő arányokat ölt és jóval nagyobb, mint a mult év ezen időszakában volt. A kereslet főleg lóhere, luczerna, de különösen répamag felé irányul, muharmagnak ára a gyenge termés okozta szük készletek miatt napról-napra emelkedik, bükkönynek még mindig igen jó kelendősége van.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonként Budapesten: Luczerna 48—52 frt — Vörös lóhere 66—70 frt — Muharmag 19—20 frt — Tavaszi bükköny $8^1/_2$—9 frt — Baltaczim 10—$10^1/_2$ frt Répamag eredeti oberndofi 34—36 frt — Répamag utántermés oberndorfi 28—30 frt — Répamag eredeti eckendorfi 34—36 frt — Répamag utántermés eckendorfi 24—26 frt.

MENETREND

az (Esztergom-) Párkány-Nána—B.-Gyarmati vasutvonalon.

Érvényes 1895. évi május hó 1-ig.

V. v. I—III.	V. v. I—III.	Sz. v. I—III.	Állomások	V. v. I—III.	Sz. v. I—III.	V. v. I—III.
5^{45}	9^{05}	3^{35}	ind. **Párkány-Nána** érk.	8^{00}	12^{12}	7^{49}
6^{02}	9^{22}	3^{52}	„ Köhid-Gyarmat „	7^{44}	11^{55}	7^{32}
6^{17}	9^{37}	4^{07}	„ Kéménd . . „	7^{31}	11^{42}	7^{17}
6^{29}	9^{49}	4^{19}	„ Bény . . . „	7^{20}	11^{31}	7^{05}
6^{41}	10^{01}	4^{31}	érk. **Csata** . . ind.	7^{07}	11^{18}	6^{50}
6^{53}	10^{09}	4^{37}	ind. **Csata** . . érk.	6^{52}	11^{08}	6^{35}
7^{06}	10^{22}	4^{50}	„ Zalaba . . . „	6^{40}	10^{55}	6^{22}
7^{25}	10^{42}	5^{06}	„ Ipoly-Pásztó . „	6^{24}	10^{38}	6^{05}
7^{34}	10^{52}	5^{15}	„ Bél . . . „	6^{12}	10^{22}	5^{50}
7^{51}	11^{09}	5^{31}	„ Szakálos . . „	6^{02}	10^{11}	5^{38}
8^{08}	11^{24}	5^{46}	„ Visk . . . „	5^{43}	9^{52}	5^{16}
8^{40}	11^{51}	6^{12}	„ Ipolyság . . „	5^{22}	9^{31}	4^{55}
9^{03}	12^{12}	6^{31}	„ Drégely-Palánk „	4^{56}	9^{05}	4^{31}
9^{15}	12^{24}	6^{43}	„ Ipoly-Vecze . „	4^{43}	8^{50}	4^{18}
9^{34}	12^{45}	7^{02}	„ Dejtár . . . „	4^{27}	8^{34}	4^{02}
9^{58}	1^{09}	7^{26}	érk. **B.-Gyarmat** ind.	4^{00}	8^{10}	3^{35}

Megjegyzés: Az esti 5 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek aláhuzásával van megjelölve. — Bél és Ipoly-Vecze feltételes megállóhely.

Szerkesztői üzenet.

B.-Berlaka. — „Egy uj előfizetőnek“. — Lapzártakor érkezett.

Felelős szerkesztő: **Horváth Danó.**
Főmunkatárs: **Reményi Károly.**

Pályázati hirdetmény.

Az «Ipolysági Takarékpénztár» részvénytársaságnál ujonnan rendszeresitett

titkári állásra

ezennel pályázat hirdettetik. Évi javadalmazás 700 frt. Elméleti képesség gyanánt a kereskedelmi középiskola bevégzése kivántatik meg s az ügyviteli szabályok 5. §-a értelmében 1400 frt óvadék.

Továbbá megüresedés folytán egy

számgyakornoki állás

lenne betöltendő évi 400 frt fizetéssel; kereskedelmi iskolát végzettek előnyben részesülnek.

Pályázni kivánók felhivatnak, hogy ezen állások elnyerhetése iránti képesitésüket, biztositéki nyilatkozatukat, eddigi működésüket és erkölcsi előéletüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket

1895-ik évi május hó 1-ig

a részvénytársaság igazgatóságához annyival inkább adják be, mivel a később beérkezők figyelembe nem vétetnek.

A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni.

Ipolyság, 1895. április hó 10-én.

Az «Ipolysági Takarékpénztár» igazgatósága.

Aranyérmekkel kitüntetve. — Első cs. és kir. kizár. szabadalm. — Aranyérmekkel kitüntetve.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Wien, III. Haupstrasse 120. szám, saját házában.

Főherczegi és herczegi uradalmak, cs. és kir. katonai raktárak, **vasút-, ipar-, bánya- és hámortársulatok**, épitkezési vállalatok, **VÁLLALKOZÓK és ÉPITŐMESTEREK**, valamint gyártulajdonosok **szállitója.** — Ezen homlokzatfestékek, melyek mészben oldhatók, száraz, poritott állapotban, 40 különféle szinmintában kilónkint 16 krtól feljebb szállittatnak és a festékszinek tisztaságát illetőleg teljesen hasonló az **olajmázoláshoz** — **Mintalapok és használati utasitások ingyen és bérmentve küldetnek.**

„Ne vásároljunk kovácsnál szenet!“ Ezt mondja egy régi közmondás.

Ugyanezen találó közmondást vonatkoztathatom és pedig jogosan az én telepemre is, amennyiben csakis egy oly nagyszabású, készpénzzel fizetett óriási árumennyiséggel fölszerelt raktár képes üzletfeleinek azt az előnyt nyujtani, hogy vásárlásainál mindenkor jó eredményeket érhet el.

Gyönyörű minták magánvásárlóknak ingyen és bérmentve. Gazdagtartalmú **mintakönyvek, milyenek még eddig nem léteztek szabók részére** bérmentetlenül.

Szövetek öltönyökhöz.

Peruvien és Dosking a magas klérus számára. Előirás szerinti **szövetek a cs. és kir. hivatalnokok egyenruháihoz**, valamint hadastyánok, tüzoltók, tornászok, bérőltözetek részére; **kelmék teke- és játékasztalokra, kocsik bevonásához.**

A legnagyobb raktár stájer, karintiai, tirol stb. lodenekben uri és női használatra eredeti gyári árakon és oly nagy választékban, milyennel 200 versenyző sem képes rendelkezni.

A legnagyobb választék csakis finom és tartós női kendőkben a legdivatosabb szinekben. Mosó szövetek, utazó plaidek 4—14 frtig továbbá **szabó-kellékek** (mint ujjbélések, gombok, tük, czérnák, stb.)

Méltányos árú, becsületes, tartós, tiszta gyapju kelmeárukat és nem olcsó **rongyokat**, melyek a szabók keresetet csonkitják, ajánl:

Stikarofsky János,

BRÜNN (osztr. Manchester).

Legnagyobb gyári raktár kelmékben $^1/_2$ millió frt értékben.

Szétküldés csakis utánvétellel.

ÓVÁS! Ügynökök és házalók rendesen „Stikarofsky áruja“ czimkével ellátott szöveteket, kelmeket hoznak nagy mennyiségben árúba. Ezen visszaéléssel szemben kijelentem a t. vásárlóknak, hogy én az előbb emlitetteknek árúimat semminemű föltételek mellett el nem adom.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok **Budapest** Váczi-körut 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek $2^1/_2$, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, tisztitó-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyüjtők.

„COLUMBIA“ legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlő-malmok.

Egyetemes aczél-ekék és minden egyéb

2 és 3 vasu ekék gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Bérbeadó.

Tulajdonomat képező, Szanda határában fekvő 700 hold birtoktest bérbeadó. Vállalkozni óhajtók közvetlenül hozzám sziveskedjenek fordulni.

Freytag Hugó, b.-gyarmati lakos.

Tanúló felvétetik!

A „B.-gyarmati könyvnyomda r.-társaság“ könyvnyomdájában 1—2 gymnásiumi, vagy polgári osztályt végzett ifjú tanúlóul felvétetik.

Kitűnő padlómáz

puha padlóra.

Linoleum padló-máz

3 szinárnyalatban

Eisenstädter testvérektől

Bécsben.

Használatra teljesen kész linoleum padló-zománcz, 1 kilos csinos és czélszerü dobozokban.

Linoleum padló-zománcz, egy óra alatt megszárad, pompás fényü, tükörsima és repedésektől ment marad.

Linoleum padló-zománcz, bárki által közvetlenül a dobozból mázolható fel.

Linoleum padló-zománcz, használatra sokkal olcsóbb, mint az eddig ismert valamennyi padlófénymáz.

Kapható minden nagyobb festék- és gyógyárú-kereskedésben.

BIKSZÁDER
alkalisch-muriatisches
SAUERWASSER

BRÜSSEL 1888

BIKSZÁDI

BÉCS 1873 WIEN

égvényes konyhasós
SAVANYUVIZ

Borral s gyümölcsszörpökkel vegyitve kellemes üditő italt szolgáltat.

BIKSZÁD GYÓGYFÜRDŐ.

Szatmármegye keleti szélén, szelektől magas hegyek által védett erdei fensikon feksik; Szinér-Váralja állomástól (szatmár—nagybányai vasut) 2, Técsó állomástól (magy. északkeleti vasut) 4 óra járásnyira.

Égvényes konyhasós vize kitünő hatásunak a következő kórnemekuél bizonyult be: **idült tüdőhurut, tüdőlégdag** és a kezdődő **gümőkórnál** idult **gyomorhurutnál** a naponkénti hányingert, fejfájásokat, fejszédüléseket szünteti, az egész vérkeringést jótékonyan emeli s igy az emésztést és a **jó étvágyat teljesen helyre hozza.** Az epe-elválasztást a májban siettetti, az epeelválasztó utakat jó karban tartja; ugyancsak oldó hatásánál fogva az egész bélcsatornát tisztán tartja Ez oknál fogva kitünő az **aranyér, sárgaság, máj- és léphdaganat ellen.**

Bikszádi gyógyforrások
ásványvizeinek kútkezelősége.

Ajánlja e vidéken még nem ismert, az alföldön már legnagyobb kelendőségnek örvendő, az ásványvizek között legkellemesebb ízü s kitünő gyógyhatású savanyú vizet.

Főraktárak:

B.-Gyarmaton: **Vilim Gyula,** Szécsényben: **Popovics János,** Losoneczon: **Bulyi János,** Füleken: **Büchler Pl,** S.-Tarjánban: **Mandl Gábor** uraknál.

CURORT BIKSZÁD

an der östlichen Grenze des Szatmárer Comitates, auf einer waldigen, vor Winden durch hohe Gebirge geschützten Hochebene gelegen; von Szinér-Váralja (Szatmár-Nagybányaer Bahn) 2, von Tecsö (Ung. Nordostbahn) 4 Stunden entfernt.

Die alkalisch-muriatische Heilquelle Bikszád ist von ausgezeichneter Wirkung bei: **chronischen Lungencatarrh, Emphysem** und beginnender **Tuberculose.** Das Wasser stillt bei **ohron. Magencatarrh** den häufigen Brechreiz, Kopfschmerz und Schwindel, ist von wolthätigem Einfluss auf die allgemeine Blutcirculation und fördert somit den Appetit und die Verdauung, und trägt in Folge seiner lösenden Wirkung zur Reinhaltung der Gallenwege und des gesammten Verdauungskanels bei Daher unübertreflich bei **Hesmorrheiden** (goldene Ader), **Gelbsucht,** sowie bei **Leber-** und **Milzanschwellung.**

STAHEL és LENNER Budapest,
trieur- és lemezlyukasztó gyár. **Gyár: Katona József-utcza 8. sz., a Margit-hid és nyugati pályaudvar közt.**

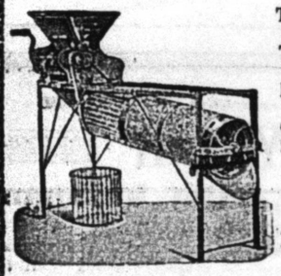

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségü:

Trieurük a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

Lencsetisztitó és **osztályozó-trieurök** az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-trieurök.

Szabadalmazott trieurük és **osztályozó gépek** minden gabonafaj tisztitására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerü trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakitását.

Malom-trieurhengerek vagy burkolatai, **lyukasztott vagy hasitott lemezek** tetszés szerinti anyagban ipari vagy gazdasági czélokra. Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Védjegy. Védjegy.

Mária-czelli Gyomor-cseppek

nagyszerüen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, büzös lehelet, felfujtság, savanyu, felböfögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szükülés.

Hathatós gyogyszernek bizonyult fejtájásnál, a menynyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hämorrhoidáknál.

Emlitett bajoknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek ota kitünőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyitvány tanusit. Egy kis üveg ára használati utasitással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyogyszertára **Budapest,** Király utcza 12 sz.

A védjegyet és aláirást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a keszitő aláirásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valodiságát bizonyitom".

A Máriaczelli gyomorcseppek valodian kaphatók.

B.-Gyarmaton. Cservenyák Gy és Kánitz Ö. gyógytárában. Ipolyságon: Berkó István gyógyszerésznél.

633—895. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szécsényi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak, Kőrös Mihály és Minczer Ferencz végrehajtást szenvedők elleni 75 frt 85½ kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törvényszék a szécsényi kir. jbiróság területén lévő Szőllős község határában fekvő, a szőllősi 735. sz. tjkvben A. †. 1. sor, 2065. hrsz. alatti szőlőre a végrehajtási törvény 156. §-a értelmében, egészben 286 frtban, a szőllősi 736. sz. tjkvben A. † 1. sor 2066. hrsz. alatti szőlőre 124 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. évi április hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor, Szőllős község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 5%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyamal számitott és az 1881. évi novemberhó 1-ső napján 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szécsényben, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság 1895. márczis hó 9-én.

Szilassy, kir. járásbiró.

MÜLLER ADOLF gazdasági gépgyár és vasöntőde
Budapest, Lipót-körút 34., a nyugati pályaudvar átellenében.

Ajánl 2½, 3, 3½, és 4 lóerejü szőgös cséplőkészleteket, továbbá **4, 5, 6, 8 lóerejü sines gőzcséplőkészleteket** hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkivül nagy felületü rostokkal, árpahéjazóval és állitható választóhengerrel **Járgány cséplőkészletek, gabnatisztitórosták, amerikai szénagyujtók Hungária és Patria vetőgépek, ekék, amerikai arató- és kaszálógépek,** valamint minden gazdasági gépeket és eszközöket, ugyszintén

fölülmúlhatlan 40% tüzelő-anyagot megtakarító

Compound gőzmozgonyokat

jutányos árak és kedvező feltételek mellett. Vidéki ügynökök kerestetnek. Árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálok.

Legbiztosabban ölő szer poloskák, balhák, konyhafergek, molyok és a háziállatok parazitái ellen stb. stb.

A „ZACHERLIN"

a legbiztosabban hat! öl, pusztit, mint semminemü más egyéb szer mindennemü rovarokat és ezért van az egész világon annyira elterjedve és használatba véve. Ismertető jele: lepecsételt üveg és a név: „Zacherl."

ELÁRUSITÓ HELYEK:

B.-Gyarmaton: Bayer Károly, Benkó József, Cservenyák György, Ebenführer Lajos, Felsenburg Tivadar, Hummer Mihály, Kanitz Ödön, Szommer Károly, Vilim Gyula, Winter Armin; Ipolyságon: Dombó Károly, Trautwein Dániel; Salgó-Tarjánban: Both Béla, Friedmann József, Grossberger Miksa, Grossmann Ignácz, Holéczy Gusztáv, Korey Dániel, Majernik József, Mandl Gábor, Okolicsányi Lajos, Schleicher Pál, Stieglitz Jakab uraknál.

Nyomatott a kiadótulajdonos B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársulat gyorssajtóin.